

Összefoglaló

Terepgyakorlatunk során a [bizalmas adat] megyei [bizalmas adat] kisközségbe utaztunk el társammal. Feladatunk több dimenzió mentén feltérképezni a helyi társadalmat. A kutatás számára a legfontosabbak azok a helybeliek voltak, akik valamilyen módon kapcsolódnak a szociális földprogramhoz. A programba bevont embereket a helybeliek segítsége nélkül, valamint a program résztvevőinek vendégszeretete nélkül nem lehetett volna felkeresni. A terepgyakorlat alatt interjúkat és háztartási adatlapokat készítettünk, most az ezekből származó információkat szeretném bemutatni.

[bizalmas adat] igencsak kis település, lakosságának száma alig haladja meg az 1000 főt, ennek körülbelül 40-45%-a roma nemzetiségű. A kisebbség nagy része a többségi társadalmat alkotó magyarsággal vegyesen él a településen. Egyetlen egy szegregált utcáról halottam a [bizalmas adat]-tól, de ez nem indukál semmilyen kisebbség ellenességet. A legnagyobb különbség a települést alkotó két nagyobb területi egység közt vehető észre. [bizalmas adat] és [bizalmas adat] lakosai közt a kikérdezettek szerint számos általuk fontosnak ítélt képességben különbség van, ezt a polgármester is megerősítette az interjú alatt. A [bizalmas adat]-i lakosok dolgozabbak, rendesebbek mint a [bizalmas adat]-i társaik. A településen tehát észrevehető a két nagyobb területi egység között húzódó ellentmondás.

A lakosok szerint a településen korlátozottak a munkalehetőségek, a közmunkán kívül nincs más pénzbevételei lehetőség. A megkérdezettek döntő többsége közmunkásnak vallotta magát, pár helyen sikerült egy-egy olyan családtaggal találkoznom, aki saját szakmájában el tudott helyezkedni. Véleményem szerint mindez azért van, mert a környékbeli településeken is túlságosan elterjedt a közmunka. Szóba került a településen található újszerű üzem, de a megkérdezettek szerint még nem tudni, hogy mit fognak ott csinálni. A településen a gazdák pár embert foglalkoztatnak, azonban az ő számuk elenyészőnek mondható. A roma lakosok szerint a nagyobb üzemekben egyfajta szegregáció figyelhető meg, a roma származásúakat nem hajlandóak alkalmazni. Véleményem szerint ez nem így van, az én településemen a romák 30-40%-a dolgozik jelenleg [bizalmas adat]-n egy nagyüzemben. Itt nem volt probléma a származás, viszont más igen. Körülbelül 10 éve a település nagy részének tudtak biztosítani munkát az ún. roma vállalkozók. Ők elsősorban mezőgazdasági, építőipari munkával foglalkoztak. A társadalmi presztízszük a mai napig nagy, az alpolgármester is egy ilyen vállalkozó volt régen. Az interjúalanyok szerint az a legnagyobb probléma, hogy nincs

más munkalehetőség a környéken a közmunkán kívül. Ez is azt mutatja, hogy a falunak nagyon rossz a helyzete a munkaerőpiacon belül, és azt fejleszteni kellene különböző munkahelyek létrehozásával.

A település nagyrésze meg van elégedve a szociális földprogram által nyújtott lehetőségekkel. Viszont nem ez jelenti azt a lehetőséget, amely által kilábalhatnak a sanyargató helyzetükből, csak egy minimálist pluszt jelent számukra ez a program. A vetőmag program keretében háziállatokat is kaptak. A programba belépők közt kevés olyan ember van aki nem vetette be a földjét, de aki mégis megtette azt a következő évben kitiltják. Volt olyan megkérdezett is aki nem volt támogatható, mégis megkapta a vetőmagot. A megtermelt javak csupán pár hónapig biztosítják a minimális zöldség igényt, december hónaptól kezdve már a boltokból kell a résztvevőknek beszerezniük a zöldséget. A település lakosai mégis pozitív, értékes dolognak tartja ezt a programot, amelybe szívesen csatlakoznának máskor is.

A település lakosainak többsége már a szociális földprogram előtt is megművelte kertjét. Így a program keretében megtartott képzést feleslegesnek tartották. Viszont halottam egy olyan véleményt is, hogy szükség volt rá, hiszen a lakosok egy része nem tud dolgozni a földeken, amit falun elképzelhetetlennek tart. A program nem okozott a belépők életében jelentős fordulatot, csupán azért teszik azt, amit, mert megvan bennük a kert iránti szeretett valamint nincs más lehetőségük. Véleményem szerint a bevontak nincsenek megelégedve jelenlegi helyzetükkel, melynek oka maga a közmunkás „státusz”. A megoldás az lehetne, hogy az állam és az Unió több pályázati összeggel támogassa a földprogramokat.

A közmunkások közt megfigyelhető egyfajta konfliktus, amely abból fakad, hogy kit hova raknak, kivel hogyan bánnak. A földprogramba bevont személyeknek magabiztosságot biztosít az a tudat, hogy nekik nem kell kimenni az utcára szemetet szedni stb. A helybeliek között általánosságban elmondható az, hogy nincs nagyobb konfliktus, ha van az akkor is kimerül néhány hevesebb szóváltásban.

A helyi társadalom csúcsán, vagyis a hatalom dimenziójában a legfontosabb egyén maga a polgármester, akinek a megítélése jó, viszont hallhattam némi kritikát is felőle. A helybelieket ő értesíti, hogy új program indul. A kiválasztás során van, hogy valakit jobb helyre tesz, mivel barát vagy rokon, de ez szerintem elnézhető neki, hiszen mindenki így tenne a helyében. A kritika egy része pont ez volt, amelyet megfogalmaztak ellene. A másik pedig az, hogy számos helyzetben azokat kritizálja, aki dolgoznak, akik pedig nem, azokat szóban megdorgálja és kész.

A szociális szövetkezett is kétoldalú visszhangot váltott ki a megkérdezettek közül. Akik a programra voksoltak mind belépnének, hiszen ebben látják a megélhetésük jobbra fordulását. Akik pedig nem akarnak belépni azok vették észre a program nehézségeit szerintem. A programban nem látják azt, amit anno a téészek biztosítottak, vagyis azt, hogy az egész települést tudná foglalkoztatni. A kritika, amelyet halhattam röviden kitért arra is, hogy milyen lenne az új szervezeti egység munkahelyi hierarchiája. Szerinte lennének vezetők és beosztottak, akik közt nem releváns alapokon lenne megosztva az adott munkahelyi státusz. A szociális szövetkezetekben én sem látom a lehetőséget, ilyen szövetkezetek helyett üzemekbe, kisebb-nagyobb vállalkozásokba kellene fektetni a pénzt.